

A HÉTFŐI NAP JERUZSÁLEMBEN

EHÉTFŐI napon, korán reggel, az előzetes megbeszélések szerint Jézus és az apostolok összegyűltek Simon betániai házában, és egy rövid tanácskozást követően elindultak Jeruzsálembe. A tizenkettek furcsa szótlanúságban haladtak a templom felé; még nem tértek magukhoz az előző napi élményből. Reménykedtek, féltek, és mélyen megérintette őket egyfajta elszigetelődés-érzés, mely részben a Mester hirtelen eljárás mód-váltásából eredt, részben pedig azon intelméből, hogy nem foghatnak nyilvános tanításba e páska-ünnepi hét folyamán.

² Ahogy a csoport lefelé jött az Olajfák hegyéről, Jézus ment az élen és az apostolok tűnődő szótlanúságban haladtak szorosán mögötte. Karióti Júdás kivételével mindegyikük elméjét egyetlen gondolat uralta, és pedig: Mit fog tenni a Mester ma? A Júdást foglalkoztató gondolat ez volt: Mihez kezdjek? Tartsak továbbra is Jézussal és a társaimmal, vagy vonuljak vissza? És ha kilépnék, hogyan szakadjak el tőlük?

³ Kilenc óra felé járhatott az idő ezen a szép reggelen, amikor a férfiak odaértek a templomhoz. Egyenest ahhoz a nagy udvarhoz mentek, ahol Jézus oly gyakran tanított, és miután üdvözölték a rájuk várakozó híveket, Jézus felállt az egyik emelvényre és beszélni kezdett az összegyűlt tömeghez. Az apostolok a közelbe húzódtak vissza és várták a fejleményeket.

1. A TEMPLOM MEGTISZTÍTÁSA

¹ A templomi istentiszteletekhez és szertartásokhoz kapcsolódóan hatalmas kereskedelmi forgalom épült ki. Itt működött a különféle áldozásokhoz alkalmas állatok rendelkezésre bocsátásának üzlete. Bár az imádatot gyakorlóknak megengedték, hogy saját áldozatot hozzanak, továbbra is tény maradt, hogy ennek az állatnak a lévi törvény szerint és a templom hivatalos felügyelőinek értelmezése szerint minden „szennyből” tisztának kellett lennie. Számos vallási hívő szenvedte el azt a megaláztatást, hogy az általa tökéletesnek hitt állatot a templomi ellenőrök nem találták megfelelőnek. Egyre inkább az lett az általános szokás, hogy az áldozati állatokat a templomban vásárolták meg, és bár számos telep volt a közeli Olajfák hegyén, ahol ilyen állatokat vásárolhattak volna, bevett dolog lett ezeket az állatokat közvetlenül a templomi karámokból megvenni. Fokozatosan kialakult az a szokás, hogy a templomkertekben árultak mindenféle áldozati állatot. Ezzel hatalmas hasznot termelő, kiterjedt üzletet hívtak életre. E javak egy részét a templomkincstárnak tartották fenn, de a nagyobbik rész közvetve az uralkodó főpapi családok kezére jutott.

² Ez a templomi állatvásárlás azért virágzott, mert amikor a hívő megvásárolt egy ilyen állatot, bár az ára némiképp magas is lehetett, egyéb díjat már nem kellett fizetnie, és biztos lehetett abban, hogy a javasolt áldozatot nem fogják alkalmatlannak találni olyan alapon, hogy valós vagy

mondott tisztátalansággal bír. Időről időre felháborítóan magas felárakat számítottak az egyszerű embereknek, különösen a nagy nemzeti ünnepeken. Egy alkalommal a kapzsi papok odáig mentek, hogy egyheti bérnek megfelelő összeget követeljenek egy pár galambért, melyet néhány fillérért kellett volna eladni a szegényeknek. „Annás fiai” már korábban hozzákezdtek a zsidó-kereskedéseik felállításához a templomi területeken, azokról a kereskedésekről van szó, melyek egészen addig megvoltak, amíg azokat magának a templomnak a lerombolását megelőzően három évvel a tömeg le nem rombolta.

³ ¶ De nem csak az áldozati állatokkal és a különféle árucikkkel való kereskedés volt az egyetlen dolog, amellyel a templom udvarait bemocskolták. Ekkoriban építettek ki egy kiterjedt pénzváltó és kereskedelmi árucserrendszer, melyet éppen a templomi területeken folytattak. És mindez a következőképpen ment végbe: Az ásmoni nemzetség alatt a zsidók saját ezüstpénzt verettek, és szokássá vált, hogy a templomnak járó fél sékelt és minden más templomi díjat ebben a zsidó pénzben kellett megfizetni. Ez a szabály szükségessé tette, hogy pénzváltók engedélyt kapjanak arra, hogy a Palesztinában és a római birodalom más tartományaiban forgalomban lévő sokféle pénzt beválthassák. A templomi főadó, melyet a nők, a rabszolgák és a gyermekek kivételével mindenkinek meg kellett fizetnie, fél sékel volt, s e meglehetősen vastag pénzérme átmérője két centimétert tett ki. Jézus korára a papok is mentesültek a templomi adók megfizetése alól. Ennek megfelelően a páska-ünnepet megelőző hónap 15-e és 25-e között, meghatalmazott pénzváltók állították fel üzlethelyeiket Palesztina nagyobb városaiban abból a célból, hogy a zsidó embereket ellássák a templomi adók megfizetéséhez szükséges megfelelő pénzzel, miután azok Jeruzsálembe érnek. E tíz napos időszak leteltét követően a pénzváltók Jeruzsálembe mentek és a templomi udvarokban állították fel a pénzváltóasztalaikat. Engedélyük volt arra, hogy három-négy fillérnek megfelelő értékben pénzváltási díjat számítsanak fel a nagyjából tíz fillért érő érme esetében, és amennyiben ennél nagyobb értékű érmét akart valaki beváltani, megtehették, hogy a szokott díj kétszeresét kérik el. E templomi pénzváltók részesedtek mindabból a pénzforgalomból is, melyek az áldozati állatok megvásárlásához, a fogadalmakért járó díjakhoz és a felajánlásokhoz kapcsolódtak.

⁴ Ezek a templomi pénzváltók nem csak hogy rendszeres pénzváltóüzletet folytattak a több mint húszféle pénz beváltásában megszerezhető haszonért, mely pénzeket a látogató zarándokok rendszeres időközönként elvittek Jeruzsálembe, hanem benne voltak mindenféle egyéb, a bankügyletekhez kötődő vállalkozásban is. Mind a templomi kincstár, mind a templomi vezetők óriási haszonra tettek szert e kereskedelmi tevékenységekből. Nem ment ritkaságszámba, hogy a templomi kincstár tízmillió dollár-

nyinál is többel rendelkezett, míg a köznép szegénységben sínylődött és továbbra is fizette ezeket a méltánytalan adókat.

⁵ ¶ A pénzváltók, kereskedők és jószágárosok e zajos gyülekezetének közepében próbálkozott meg Jézus ezen a hétfő délelőttön a mennyországról szóló evangélium tanításával. Nem ő volt az egyetlen, aki helytelenítette a templom e meggyalázását; az egyszerű emberek, különösen a távoli tartományokból érkezett zsidó látogatók, szintén nehezteltek a nemzeti templomuk ezen üzérkedő megszenteltelenítése miatt. Ekkortájt a Szanhedrin maga is egy olyan teremben tartotta a rendszeres üléseit, melyet a pénzcserével és árukereskedelemmel járó zshivaj és felfordulás vett körül.

⁶ Jézus épp azon volt, hogy hozzákezdjen a beszédéhez, amikor két dolog vonta magára a figyelmét. A közelben működő egyik pénzváltó asztalánál erőszakos és heves vita robbant ki egy alexandriai zsidóval szembeni állítólagos túlzott követelés miatt, míg ugyanekkor mintegy száz ökönyi állattömeg bömbölése rengette meg a levegőt, melyeket az állatkarám egyik részéből a másikba tereltek át. Ahogy Jézus elhallgatott, csendesen, de elgondolkodva figyelve a kereskedés és a zűrzavar e jelenetét, a közelben észrevett egy együgyű galileait, egy férfit, akivel Jirónban már beszélt egyszer, s akit a fölényes és magukat felsőbbrendűnek tartó júdeaiak gúnyoltak és taszigáltak; és mindez együtt váltotta ki Jézus lelkében a felháborodás érzése különös és ritka kitöréseinek egyikét.

⁷ A közelben álló apostolai meglepetésére, akik tartózkodtak attól, hogy részt vegyenek abban, ami oly rövid időn belül bekövetkezett, Jézus lejött az emelvényről és odament az ifjúhoz, aki a jószágot az udvaron hajtotta keresztül, elvette tőle a kötélkorbácsát és gyorsan kiterelte az állatokat a templomból. De nem ez volt minden; a templomudvarban összegyűlt ezrek csodálkozó tekintete előtt fenségesen odasétált a legtávolabbi jószágkarámhoz és kinyitotta az összes jószágállás ajtaját és kihajtotta a bezárt állatokat. Ekkorra az összegyűlt zarándokok felvillanyozódtak, és nagy hanggal a zsisbáru-kereskedések felé nyomultak, majd elkezdtek felborogatni a pénzváltók asztalait. Kevesebb mint öt perc alatt minden kereskedelmi tevékenységet kisöpörtek a templomból. Mire a közelben tartózkodó római örök a helyszínre értek, már minden nyugodt volt, és a tömeg is lecsillapodott; Jézus, visszatérve a szónoki emelvényre, így szólt a tömeghez: „Ma láthattatok, ami meg van írva az Írásokban: „Házam minden nemzet számára az imádság háza lesz, de ti rablók barlangjává tettétek.”

⁸ De mielőtt mást is mondhatott volna, a nagy tömeg ujjongó-dicsőítő éneklésben tört ki, és rövidesen fiatalok egy nagyobb csoportja vált ki a tömegeből, hogy megbecsülésük jeléül hálás dicsőítő énekeket énekeljenek azért, hogy a szentségtörő és üzérkedő kereskedők kiűzettek a szent templomból. Ekkorra néhány pap érkezett a helyszínre, és az egyikük azt mondta Jézusnak, „Nem hallod mit mondanak a léviek gyermekei?” És a Mester azt felelte, „Sohasem

olvastad, hogy „Gyerekek és csecsemők ajkával hirdettetett a dicsőség?” És a nap hátralévő részében, mialatt Jézus tanított, az emberek által felállított örök figyeltek minden átjárót, és nem engedtek át senkit, aki akárcsak egy üres edényt is át akart vinni a templomudvarokon.

⁹ ¶ Értésülvén ezen eseményekről a főpapok és az írástudók megrémültek. Annál jobban félték a Mestertől, és annál inkább elszánták magukat, hogy elpusztítják. De nagy zavarban voltak. Nem tudták, hogy miként okozzák a halálát, mert erősen félték a tömegektől, akik most oly nyíltan helyeselték, hogy Jézus kidobta a világias üzérkedőket. És egész nap, a templomi udvarokban eltelt csendes és békés nap folyamán az emberek Jézus tanítását hallgatták és tényleg csüggték a szavain.

¹⁰ Jézus e meglepő tette meghaladta az apostolai felfogóképességét. Olyannyira megdöbbenek a Mesterük eme hirtelen és váratlan húzásán, hogy végig az egész mellékesemény alatt a szónoki emelvény közelében, egy csoportban maradtak; a kisujjukat sem mozdították a templom megtisztítása érdekében. Ha ez a látványos esemény előző nap zajlott volna, amikor Jézus diadalmenetben megérkezett a templomhoz a tömeg városkapukon keresztüli bevonulásának végeztével, mely idő alatt a tömeg hangosan éltette őt, akkor az apostolok készek lettek volna ilyesmire, de ahogy most alakultak a dolgok, egyáltalán nem voltak felkészülve a közreműködésre.

¹¹ A templom e megtisztítása a Mesternek a vallási szokások elüzettségével szembeni hozzáállását mutatja, valamint az undorát a szegények és a tanulatlanok kárára történő mindennemű tisztességtelenséggel és nyereszkedéssel szemben. Ez a mellékesemény azt is jelzi, hogy Jézus nem nézte jó szemmel, hogy elutasítsák az erő alkalmazását bármely adott emberi csoport többségének védelme érdekében, az igazságtalan kisebbségek elnyomó szokásaival szemben, mely kisebbségek képesek felruházni magukat politikai, pénzügyi vagy egyházi hatalommal. Nem szabad megengedni, hogy agyafúrt, gonosz és számító emberek megszervezzék azoknak a kizsákmányolását és elnyomását, akik az eszményekért való lelkesedésük okán nem hajlandók erő igénybeviteléhez folyamodni önvédelemből vagy a dicséretre méltó életterveik kivitelezése érdekében.

2. A MESTER TEKINTÉLYÉNEK MEGKÉRDŐJELEZÉSE

¹ A vasárnapi diadalmas bevonulás Jeruzsálembe olyan nyira megfélemlítette a zsidó vezetőket, hogy tartózkodtak Jézus letartóztatásától. Ma, a templom eme látványos megtisztítása ugyancsak eredményesen hátráltatta a Mester elfogatását. A zsidók vezetői napról napra egyre elszántabban törekedtek az elpusztítására, de két félelem zavart okozott náluk, melyek együtt késleltették a lecsapás idejét. A főpapok és az írástudók nem voltak hajlandók elfogni Jézust a nyilvánosság előtt, mert attól félték, hogy a tömeg esetleg ellenük fordul haragjában; rettegték annak lehetőségétől is, hogy a római őriséget kelljen igénybe venni a népi felkelés elfojtásához.

² A Szanhedrin déli ülésén egyhangúlag megállapodtak abban, hogy Jézust sürgősen el kell pusztítani, ezen az ülésen a Mester egyetlen barátja sem volt jelen. De abban nem tudtak egyezsége jutni, hogy mikor és hogyan fogassák el. Végül megegyeztek, hogy kijelölnek öt csoportot, hogy menjenek az emberek közé és próbálják megzavarni a beszédében vagy más módon próbálják meg lejártni azok előtt, akik a tanítását hallgatják. Ennek megfelelően nagyjából kétféleképpen, amikor Jézus éppen hogy csak belekezdett „A fiú elismertség szabadságáról” szóló beszédbe, Izrael e véneinek egy csoportja ment oda Jézushoz, és a szokásos módon félbeszakítva e kérdést tették fel: „Milyen felhatalmazás alapján műveled ezeket a dolgokat? Ki hatalmazott fel erre?”

³ Teljesen helyénvaló dolog volt, hogy a templom vezetői és a zsidó Szanhedrin tisztviselői ilyesmit kérdezzenek bárkitől, aki olyan rendkívüli módon mert tanítani és tevékenykedni, mint ami Jézusra jellemző volt, különösen ami a templomnak a mindenféle kereskedelmi tevékenységtől való megtisztításával kapcsolatos legutóbbi viselkedését illeti. Mindezek a kereskedők és pénzváltók a legmagasabb rangú papoktól kapott engedély birtokában működtek, és a bevételük egy bizonyos százalékának közvetlenül a templomkincstárba kellett befolytania. Ne felejtsetek el, hogy az egész zsidóság jelszava a *felhatalmazás* volt. A látnokok mindig is azért okoztak bajt, mert oly merészen vállalkoztak a felhatalmazás nélküli tanításra, anélkül, hogy megfelelő képzésben részesültek volna a rabbinusi főtanodákban és később szokásosan felavatta volna őket a Szanhedrin. Az e felhatalmazás hiányában végzett nagyra törő nyilvános tanítást úgy tekintették, mint a tudatlan önteltség vagy a nyílt lázadás jelét. Ekkoriban csak a Szanhedrin avathatott fel egy vént vagy egy tanítót, és egy ilyen szertartásnak legalább három, előzőleg már így felavatott személy jelenlétében kellett megtörténnie. Az ilyen felavatás során adományozták a „rabbi” címet a tanítónak és feljogosították arra is, hogy bíróként működjön, „ilyen kérdéseket kössön meg és oldjon, melyeket megítélésre elébe hoznak.”

⁴ A templom vezetői nem csak a tanításának, hanem a tetteinek a megkérdőjelezése céljából is eljöttek Jézushoz ezen a délutáni órán. Jézus jól tudta, hogy éppen ezek az emberek tanították már régóta nyilvánosan, hogy az ő tanítási felhatalmazása sátáni, és hogy minden nagy tettet az ördögök hercegének hatalmával vitte véghez. Ezért kezdte a Mester a kérdésükre adandó válaszát azzal, hogy ellenkérdést tett fel nekik. Jézus azt mondta: „Én is feltennék egy kérdést nektek, melyre ha megfeleltek, én is elmondom nektek, hogy milyen felhatalmazás alapján viszem véghez e tetteket. János keresztelese, az honnan eredt? Vajon János a mennyből vagy az emberektől kapta a felhatalmazást?”

⁵ És amikor a kérdezők meghallották ezt, félrevonultak, hogy megtanácskozzák magukban, hogy milyen választ is adjanak. Arra gondoltak, hogy a tömeg előtt kínos helyzetbe hozzák Jézust, de most azt látták, hogy őket hozták zavarba a sok ember előtt, akik ekkor a templomudvarban összegyűltek. És a sarokba szorított helyzetük annál nyilvánvalóbbá vált, amikor e szavakkal tértek vissza Jézushoz:

„János kereszteleését illetően nem ismerjük a választ; nem tudjuk.” És azért válaszoltak így a Mesternek, mert maguk között a következőképpen okoskodtak: Ha azt mondjuk, hogy a mennyből, akkor azt fogja mondani, miért nem hitetek benne, és esetleg azt is hozzáteszi, hogy ő Jánostól kapta a felhatalmazást; ha pedig azt mondjuk, hogy az emberektől, akkor a tömeg még nekünk esik, mert a legtöbbször úgy gondolja, hogy János látnok volt; így aztán kénytelenek voltak Jézus és az emberek elé kiállni és megvallani, hogy ők, Izrael vallási tanítói és vezetői nem tudnak (vagy nem akarnak) véleményt nyilvánítani János küldetését illetően. És amikor ezt elmondták, Jézus rájuk nézett és így szólt, „Akkor én sem mondom meg nektek, hogy milyen felhatalmazás révén teszem e dolgokat.”

⁶ ¶ Jézusnak sohasem állt szándékában Jánoshoz fordulni felhatalmazásért; Jánost sohasem avatta fel a Szanhedrin. Jézus felhatalmazása saját magában és az Atyja örökkévaló felsőségében volt.

⁷ Azzal, hogy az ellenfeleivel szemben ilyen bánásmódot alkalmazott, Jézus nem akart kitérni a kérdés elől. Először úgy tűnhet, mintha valamilyen mesteri kibúvó alkalmazásában lett volna vétkes, de nem ez volt a helyzet. Jézus sohasem volt hajlandó tisztességtelen előnyt keresni még az ellenségeivel szemben sem. E látszólagos kibúvóval ő valójában megválaszolta minden hallgatója számára a farizeusok kérdését, mely az ő küldetésére és felhatalmazására vonatkozott. Ők azt állították, hogy az ördögök hercegének felhatalmazása alapján ténykedik. Jézus többször is azt állította, hogy minden tanítását és tettet a mennyei Atyjának hatalma és felhatalmazása alapján viszi véghez. Ezt a zsidó vezetők nem voltak hajlandók elfogadni és sarokba akarták szorítani, hogy ismerje el azt, hogy ő szabadtanító, hiszen a működésre sohasem kapott engedélyt a Szanhedrintől. Bár Jézus nem vett jogalapot Jánostól, a válaszadás módja mégis annyira kielégítette az embereket, hogy az ellenségeinek azon erőfeszítése, hogy kelepcebe csalják, eredményében saját magukra ütött vissza és nagyban hozzájárult a minden jelenlévő előtti hitelük gyengüléséhez.

⁸ És a Mesternek az ellenfeleivel való eme hallatlanul okos bánásmódja volt az, amely miatt annyira féltek tőle. Azon a napon nem is mertek több kérdést feltenni; visszavonultak további tanácskozásra. De az emberek nyomban felismerték a zsidó vezetők által feltett kérdések becstelen és kétszínű voltát. Még az egyszerű nép is képes volt különbséget tenni a Mester erkölcsi méltósága és az ellenségei ármányos képmutatása között. Ám a templom megtisztítása a szadduceusokat átállította a farizeusok oldalára a Jézus elpusztítására irányuló tervük tökéletesítésének munkájában. És a szadduceusok ekkor már többségben voltak a Szanhedrinben.

3. PÉLDABESZÉD A KÉT FIÚRÓL

¹ Ahogy a gáncoskodó farizeusok csendben ott álltak Jézus előtt, ő letekintett és azt mondta: „Lévn, hogy kétségeitek vannak János küldetését illetően és felsorakoztatok az Ember Fia tanítása és tettei ellen, hallgassatok

meg egy példázatot: Egy bizonyos nagy és tiszteltreméltó földbirtokosnak volt két fia, és mivel azt szerette volna, ha a fiai segítenek neki a nagy birtokai igazgatásában, odament az egyikükhöz, s így szólt, „Fiam, menj ki dolgozni ma a szőlőmbe.” És ez a meggondolatlan fiú válaszul azt mondta az apjának, „Nem megyek”; de aztán megbánta a dolgot és kiment. Amikor megtalálta az idősebb fiút, neki is azt mondta, „Fiam, menj ki dolgozni a szőlőmbe.” És ez a képmutató és hűtlen fiú azt felelte, „Igen apám, megyek.” De amikor az apja elment, a fiú nem ment ki dolgozni. Hadd kérdezzek meg titeket, e fiak közül melyik teljesítette igazán az apja akaratát?”

² És az emberek egyhangúlag azt mondták, „Az első fiú.” És erre Jézus így szólt: „Úgy bizony; és most kijelentem, hogy a publikánusok és a szajhák, még ha láthatólag nem is hajlandók hallgatni a bűnbánati felhívásra, belátják a tévelygésüket és előbb jutnak be az Isten országába, mint ti, akik erősen kérkedtek azzal, hogy a mennyei Atyát szolgáljátok, közben meg nem vagytok hajlandók véghezvinni az Atya tetteit. Nem ti voltatok, farizeusok és írástudók, akik hittek Jánosnak, hanem a publikánusok és a bűnösök; ti az én tanításomnak sem hiszték, de a köznép örömmel hallgatja a szavaimat.”

³ Jézus személyesen nem visolygott a farizeusoktól és a szadduceusoktól. Az ő tanítási és szokásrendszerük volt az, amelynek a hiteltelenítésére törekedett. Ő nem volt ellenséges egyetlen emberrel sem, de itt elkerülhetetlen összeütközés zajlott a szellem egy új és élő vallása, valamint a szertartás, a hagyomány és a tekintély régibb vallása között.

⁴ Az apostolok ezalatt mindvégig a Mester közelében álltak, de semmilyen mértékben nem vettek részt e bonyodalmakban. A tizenketek mindegyike a maga sajátos módján viszonyult Jézus húsvér testbeni segédkezése zárónapjainak eseményeihez, és mindegyikük hasonlóképpen engedelmeskedett a Mester azon utasításának, hogy tartózkodjanak minden nyilvános tanítástól és szónoklattól e páska-ünnepi hét alatt.

4. PÉLDABESZÉD A TÁVOLLÉVŐ FÖLDBIRTOKOSRÓL

¹ Miután azok a vezető farizeusok és az írástudók, akik megpróbálták Jézust összezavarni a kérdéseikkel, felhagytak a két fiú történetének hallgatásával, további tanácskozásra visszavonultak, és a Mester a továbbra is érdeklődést mutató tömeg felé fordítva a figyelmét, elmondott egy másik példabeszédet:

² ¶ „Volt egyszer egy gazda, aki háztulajdonos volt, és egy darab szőlőt művelt. Sövényt telepített a szőlőültetvény köré, vermet ásott a szőlősajtólónak, és az örök számára épített egy tornyot. Ez után a bérlőkre bízta a szőlőjét, amíg ő egy hosszabb útra ment egy másik országba. És amikor közeledett a gyümölcsérés ideje, szolgálkat küldött a bérlőkhöz, hogy beszédjék tőlük a bérlleti díjat. De am azok megtanácskozták a dolgot maguk között és nem voltak hajlandók megadni e szolgálknak a gazdának járó gyü-

mölcsöt; ehelyett nekiestek a szolgálknak, az egyiket megverték, a másikat megkövezték, és üres kézzel zavarták el a többi. És amikor a háztulajdonos meghallotta mindezt, további és még megbízhatóbb szolgálkat küldött, hogy intézzék el a dolgot ezekkel a megátalkodott bérlőkkel, és amazok ezeket is megsebesítették és hasonlóképpen szégyenletesen bántak velük. És erre a háztulajdonos elküldte a kedvenc szolgálját, az intézőjét, és azt pedig megölték. És ennek ellenére türelmesen és béketűrőssel sok más szolgálkat is küldött, de egyiknek sem adtak semmit. Némelyeket megverték, másokat meggyilkoltak, és miután a háztulajdonossal így bántak, eldöntötte, hogy elküldi a fiát, hogy tárgyaljon az e hálátlan bérlőkkel, ezt mondván magában, „Talán rosszul bántak a szolgálaimmal, de bizonyára tiszteletet fognak mutatni a szeretett fiam irányában.” De amikor ezek a megátalkodott és gonosz bérlők meglátták a fiút, úgy okoskodtak magukban: „Ez az örökös; gyertek, öljük meg és akkor az örökség a miénk lesz.” Így hát megfogták, és miután kidobták a szőlőből, meggyilkolták. Amikor ama szőlő tulajdonosa meghallja, hogy miként utasították el és ölték meg a fiát, akkor vajon mit fog ő tenni azokkal a hálátlan és gonosz bérlőkkel?”

³ ¶ És amikor az emberek meghallották ezt a példázatot és a Jézus által feltett kérdést, azt felelték, „El fogja pusztítani azokat az alávalókat és olyan más és tisztességes gazdálkodóknak adja ki a szőlőjét, akik megadják neki a gyümölcsöt a maga idején.” És amikor némelyek, akik hallották ezt, és megértették, hogy e példabeszéd a zsidó nemzetre és arra utalt, ahogyan az a látnokaival bánik, valamint arra, hogy küszöbön áll Jézusnak és az országról szóló evangéliumnak az elutasítása, szomorúan azt mondták, „Isten bocsássa meg nekünk, hogy továbbra is ilyen dolgokat művelünk.”

⁴ Jézus észrevette, hogy szadduceusok és farizeusok egy csoportja vág át a tömegen, és egy pillanatra megállt, míg azok a közelébe nem értek, amikor is így szólt: „Tudjátok, hogy atyáitok miként utasították el a látnokokat, és jól tudjátok, hogy a szívetek szerint elutasítjátok az Ember Fiát.” És ekkor, kutató tekintettel végignézve a közelében álló papokon és véneken, Jézus azt mondta: „Hát sohasem olvastatok az Írásban arról a kőről, melyet az építők otthagytak, és amelyből, miután az emberek felfedezték, szegletkő lett? És így még egyszer arra intelek titeket, hogy ha továbbra is elutasítjátok ezt az örömhírt, akkor az Isten országa rövidesen megtagadatik tőletek és odaadatik egy olyan népnek, mely hajlandó elfogadni a jó híreket és hajlandó a szellem gyümölcseit teremni. És rejtély övezi e követ, mivel aki ráesik arra, az bár darabokra törik tőle, mégis megmenekül; de akire e kő esik rá, azt a porba veri le és hamuját elviszi a szél a négy égtáj felé.”

⁵ E szavakat hallva a farizeusok megértették, hogy Jézus órájuk és a többi zsidó vezetőre utalt. Égtek a vágytól, hogy ott helyben megragadják, de féltek a tömegetől. Azonban úgy feldühítették őket a Mester szavai, hogy visszavonultak és újabb tanácskozást tartottak egymás között arról, hogy miként okozhatnák a halálát. És azon az

éjszakán a szadduceusok és a farizeusok szövetkeztek ama tervükben, hogy másnap törbe csalják.

5. PÉLDABESZÉD AZ ESKÜVŐI LAKOMÁRÓL

¹ Miután az írástudók és vezetők visszavonultak, Jézus megint az összegyűlt tömeghez fordult és elmondta nekik a nászlakomáról szóló példabeszédet. Ezt mondta:

² ¶ „A mennyország hasonlítható egy bizonyos királyhoz, aki a fiának esküvői lakomát rendezett és hírvivőket küldött ki azokhoz, akiket előzőleg meghívott az ünnepségre, mondván, 'Minden készen áll a lakodalmi estebédre a király palotájában.' Most azonban, a korábban ígéretet tettek közül sokan nem akartak eljönni. Amikor a király meghallotta a meghívására adott visszautasításokat, más szolgákat és hírvivőket küldött, azt üzenve: 'Mondjátok meg mindazoknak, akiket meghívtam, hogy jöjjenek el, mert lám, az estebéd már készen van. Ökreimet és hizlalt fiatal állataimat leölettem, és minden készen áll a fiam küszöbön álló házasságának megünneplésére.' De a meggondolatlanok megint csak félvállról vették a királyuk meghívását, és elmentek a dolgukra, az egyik a gazdaságába, a másik a fazekasműhelyébe, mások meg az üzletükbe. Megint mások nem elégedtek meg azzal, hogy így semmibe vegyék a király hívását, hanem nyíltan fellázadva keztek emeltek a hírvivőkre és szégyenletesen bántak velük, némelyiküket meg is ölték. És amikor a király értesült arról, hogy a kiválasztott vendégei, még azok is, akik elfogadták az előzetes meghívást és megígérték, hogy részt vesznek a nászlakomán, végül visszautasították a meghívást és fellázadva rátámadtak a hírnökeire és megölték azokat, rettenetes haragra gerjedt. És ekkor e megsértett király kirendelte a seregeit és a szövetségeseinek seregeit és arra utasította őket, hogy pusztítsák el ezeket a lázadó gyilkosokat és égessék fel a városaikat.

³ És amikor így megbüntette azokat, akik gorombán visszautasították a meghívását, kijelölt egy másik napot a nászlakomára és azt mondta a hírnökeinek: 'Akik először kaptak meghívást a lakodalomba, azok méltatlanok voltak erre; most menjetek hát el az útelágazásokhoz és a főutakra, sőt a város határain túlra is, és ahány emberrel csak találkoztok, hívjátok el mind ezeket az idegeneket, hogy jöjjenek és vegyenek részt ezen a nászlakomán.' És erre ezek a szolgák elmentek a főutakra és a félreeső helyekre, és összeszedtek annyi embert, amennyit csak tudtak, jót és rosszat, gazdagot és szegényt, így végül a lakodalmi terem megtelt vendégekkel. Amikor minden készen állt, a király bejött, hogy megnézzék a vendégeit, és nagy meglepetésére meglátott egy ünnepi ruhát nem viselő embert. A király, aki minden vendége számára ünneplőruhát biztosított ingyen, e szavakkal szólt a férfinak: 'Barátom, hogy lehet az, hogy ünneplőruha nélkül jössz ily alkalommal a vendégszobámba?' És a felkészületlen ember nem tudott mit mondani. Erre azt mondta a király a szolgáinak:

„Zavarjátok ki a házamból ezt a meggondolatlan vendéget, hogy osztozzon azok sorsában, akik durván elutasították a vendégszeretetemet és visszautasították a meghívásomat. Csak azokat akarom itt tudni, akik örömmel fogadják a meghívásomat, és akik megtisztelnék azzal, hogy viselik azt a díszruhát, melyet ingyen adtam mindenkinek.”

⁴ ¶ Jézus, miután elmondta ezt a példázatot, azon volt, hogy elküldje a tömeget, amikor egy rokonszenves hívó, aki a tömegen át odajött hozzá, megkérdezte: „De Mester, hogyan fogjuk megtudni ezeket a dolgokat? Hogyan készülünk a király meghívására? Milyen jelet adsz nekünk, amely révén tudni fogjuk, hogy az Isten Fia vagy?” És amikor a Mester meghallotta ezt, így szólt, „Csak egy jelet fogtok kapni.” És ez után, a saját testére mutatva, így folytatta, „Pusztítsátok el e templomot, és én három nap múltán feltámasztom.” De nem értették meg, és ahogy az emberek szétszéledtek, így beszélgettek egymás között, „E templom építésén csaknem ötven éven át dolgoztak, és mégis azt mondja, hogy elpusztítja és három nap múltán feltámasztja.” Még az apostolai sem értették e kijelentés értelmét, de később, a feltámadása után felidéztek, hogy mit is mondott.

⁵ Ezen a délutánon négy óra tájban Jézus odahívta az apostolait és jelezte, hogy el kíván menni a templomból és Betániában akar estebédelni és éjszakára megszállni. Az Olajfák hegyére felfelé menet Jézus arra utasította Andrást, Fülöpöt és Tamást, hogy másnap verjenek tábort a város közelében, mely tábort a páska-ünnepi hét hátralévő részében használhatnak. E parancsnak megfelelően másnap reggel felállították a sátraikat abban a hegyoldali szurdokban, mely földdarab a betániai Simon tulajdonában volt és ahonnan rá lehetett látni a Getszemáni nyilvános táborhelyre.

⁶ Megint csak egy hallgatag zsidó csoportot alkottak, ahogy ezen a hétfő estén az Olajfák hegyének nyugati emelkedőjén kaptattak felfelé. E tizenkét ember soha ezelőtt még nem érezte ilyen erősen, hogy valami megrázóan szomorú dolog fog történni. Bár a templom kora reggeli megrendítő körülmények közötti megtisztítása felélesztette azon reményeiket, hogy meglátják a Mestert, amint érvényesíti jogát és megmutatja erős hatalmát, az egész délután eseményei mégis csak egyfajta mélypontként jelentkeztek annyiban, hogy a történetek a jézusi tanítás zsidó hatóságok részéről való elutasítását mutatták. Az apostolokat kétségek tartották fogva és szörnyű nagy bizonytalanság szorításában voltak. Felismerték, hogy már csak néhány nap telhet el a most elmúlt nap eseményei és a küszöbön álló végzetes összeomlás között. Mindannyian érezték, hogy valami rettenetes dolog fog történni, de nem tudták mire számítsanak. Elmentek a más és más házakban lévő szállásukra, de igen keveset aludtak. Végül még az Alfeus ikrek is megértették, hogy a Mester életének eseményei sebesen haladnak a végső betetőzés felé.